

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egy évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete főpénztárának Kiszámlázásra az 54.135. csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
SZÉP LÁSZLÓ

Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én. Szerkesztőség Kiskunfélegyháza. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: PIGNICZKY FERENC elnök, Szekszárd. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanitók Orsz. Egyesülete, Szekszárd

Óesztendő — újesztendő

Szilveszter estéjén elfogódott lelkünk, mintha egy kedves valakitől kellene búcsúnunk, mintha egy jótékony kezet kellene utoljára megcsókolnunk... Válnunk kell ismét egy esztendőről... 1938 itthagytunk, örökre leperreg az életnaptár sok titokzatos napot tartalmazó lapjai közül, hogy multtá tegye azokat s ne maradjon más belőlük, mint az átélt örömök emléke, a bánat keserű utóíze, a verejtékes, küzdelmes munka boldog eredménye vagy fájó meddősége.

Az utolsó estének néhány magányos percében jól esik gondolatban vándorolni vissza a megtett úton és útitársul fogadni a lelkünkben feltörő kérdéseket, kritikákat... meg-megállni egy-egy „emlékkőnél”, mely vagy önmagunk nagy világban elvesző kis létepeződését jelzi, vagy új fordulatot mutat összességünk munkaprogramjában, vagy hajnalfényét szórja magyarságunk éjszakájába.

Mit kérdezhetünk a szilveszteri válságkor? Nagyon sokat mint létért küzdő, vágyakkal telített nagy remények megvalósulását váró emberek és talán még többet mint felelősségteljes nemzetépítő munkát végző gazdasági szaktanitók. — Felhasználtuk-e az időt, a lelkünk értékeit, az élet nemes vágyait, a belső és külső világ erőt, az agyunkat, szívünket és a két karunkat arra, hogy tisztább, nemesebb, különb emberek legyünk és ilyen legyen a munka, mellyel szolgálatába szegődünk a nemzet jövőjéért?

boldogulásának? Vagy csak közömbös, átlagéletet éltünk és kikapcsolódva a közösségtől kitöltötte napjaikat az „én” és az általa állított célok elérésére irányuló semmi mást meg nem látó törekvés?... Kérdezzünk, felelünk, mélyen benézve önmagunkba, teljes őszinteséggel. Elmerengünk a jólét, a siker napfényén, — borzongunk a keserűségek, küzdelmek, veszteségek éjszakáján, visszaemlékezünk az öröm, a vigság virágaira, a sok tövisre, ami a szívünket szúrta...! A kellemest, a szépet visszavágyjuk, a rossz elmúlásán hálaérzet tölti el szívünket.

Továbbmegyünk, megállunk az „emlékköveknél”. — *Új tanterv*, melyet kitörő örömmel fogadott a gazdasági szaktanitói kar, remélve, hogy ennek irányítása mellett világosabb, egyenesebb úton haladhat s mivel megmenti a kísérletezésekre, egyéni módszerek létesítésére fordított energiát, sikerben gazdagabb eredményt mutathat fel. — *Számviteli szabályzatunk* körültekintő legapróbb részletekre is kitérő tartalma létrehozta az egyöntetűséget országos viszonylatban és nagyrészen megkönnyítette a számadók munkáját. — Az újítások korának ránknézve legfontosabb ténye az *új mezőgazdasági népiskolák* létesítése, mely bizalom érzését kelti bennünk a jövőre vonatkozóan, látva, hogy a beruházási program a kiscgazdatársadalom műveltségének és életszínvonalának emelését iskoláink lét-

ORSZ. SZÉKÉNYI...
Hirdetési...
9 9704

számának szaporításával, mint a legcélravezetőbb eszközzel akarja megvalósítani.

Az emlékezésünk útját reflektorként világítja meg egy nekünk kétszeresen varázslatos név: *Komárom*. Itt az örömtől szinte megdöbbenve állunk meg, mint a gyermek, aki lázas vágyakozással várt karácsonyi ajándékát látja maga előtt a csillagszórók fényében. 1938. ! Soha nem lesz magyar szív melyben ne élne a te neved a boldog emlékezés koszorújától övezve, mert amit megtagadott tőlünk 20 elődöd, te elhoztad: visszaadtál letépett testünkből, meggyógyítottál sok sebet és lelkünkbe vésted azt a most már szilárd alapra építhető reményt, hogy Komárom és a Felvidék hazatérése csak kezdő eseménye az ezeréves magyar jog teljes érvényesülésének! Komárom nekünk nem csak egy darab történelmet jelent, hanem kedves multunk, melyhez szorosan kapcsolódunk státusunk azon sok tekintélyes tagja által, akik ebben a városban a „csallóközi Alma Mater“ karjaiban készültek elő nemes és küzdelmes hivatásukra. Megilletődött tisztelettel és együttérző szívvel éltük át mi is az ő vágyaikat, melyek már szeretnék volna ledöntve látni a régi fészekbe való visszatérés tiltó sorompóit és velük együtt hitünk, hogy ez minél előbb valóra válik. Most, hogy beteljesült, osztatlan örömmel állunk a négy korosztály mellé és bizonyára megengedik nekünk, hogy lélekben kísérőjük legyünk a Dunahídon való átkelésnél és olyan szeretettel üdvözljük a „Vág-Duna, Ekei-csatorna, Gadóci-dűlő, és a Komáromi rét“ ismeretlen rögeit, mintha mi is éreztük és élveztük volna a „csallóközi Alma Mater“ szerető ölelését.

Végére értünk az utnak, megpihentünk annak ránknézve nevezetesebb stációjánál, életre keltek bennünk újra az emlékek, a vágyak, remények — és most már megfogjuk a búcsúzó kezét, hogy ráhajoljunk arra forró, őszinte, mély hálaadással. Mindenért, ami betöltötte az évünket: az erőért, a munkakedvért, a természet adományaiért, az előbbrejutás eszközeiért, a magyarságunk örömeiért . . . az újévet pedig kezdjük meg.

Hittel. Higyjük, hogy ez az év is az adományok új sorozatát nyitja meg számunkra: ad időt a nemes, munkás életre; ad kötelességet, melynek terhe nélkül üresek, szegények lennének napjaink s nem nyilna ránk öröm soha; megajándékoz tehetséggel, mely a tiszta, öntudatos munka impulzusa; erővel, mely mindenre megedz s bármit hoz ez az év, nem sötétül el a lelkünk.

Kezdjük meg az évet reménnyel. Hosszú idő ez, vihar és napsugár, szerencse és baj jár rajta, de bízunk és minden cselekedetünknek az legyen az indítója: jobb lesz, mint a „volt“, sikerülni kell, az új év új élet lesz.

Szeretetre is nagy szükségünk van! Nincs olyan életforma, melyben szeretet nélkül is egész emberek lehetnénk, s ha csak egy évnek a programjából ezt kifejeztenénk, ennek hideg sötétsége elkísérné bennünket az utolsó napunkig. Szeressük tanítványainkat, munkatársainkat, munkánkat, így lesz életünknek az 1939-es szakasza tartalmas s minden jóban, szépben gazdag.

Erős és szent akarattal induljunk el az ismeretlen jövő titokzatos útjain, kívánalmakkal, melyeket önmagunk és a gazdasági szaktanítói kar állít elénk. Önzetlenség, odaadás, lelkesedés, ügybuzgalom legyen napjaink programja ez évben is. Adjuk minden erőnket az eddig kitűzött cél szolgálatába: a ráncbizott néprétegeket a biztosabb boldogulás útjára vezetni. Könnyítsük egymás munkáját a kartársi jóviszony fenntartásával, szeretettel, kölcsönös érdeklődéssel! A szakadatlan létharcban együttes erővel küzdjünk a jövőben is, hogy ha majd ismét válunk, meglehetősebbek legyünk legalább egy árnyalattal és azzal a meggyőződéssel és boldog tudattal halgassuk a szilveszteri harangszó búcsúzó hangját: hit, remény, szeretet és erős akarattal átszótt életévünk közelebb vitt bennünket ahhoz a célhoz, melyet egyszerűen így nevezünk — boldogság.

Kiskunfélegyháza

Béky Gabriella.

Iskoláink a nevelés szolgálatában

Irta: Matós István.

A mai világ irtózatossá alkotó és pusztító erői vasgyűrűjében vergődnek Európának különösen a kisebb nemzetei s a honvédelem rendszeres és minél tökéletesebb kiépítése mellett egyenlő fontosságot nyer a nép széles rétegének nevelése. Amikor a nemzet életérdekei parancsként írják elő az ország teljes fizikai és anyagi erejének a honvédelem szolgálatába való állítását, ugyanakkor a magyar tanításra e rendkívüli időkben, rendkívüli feladatok várnak. Az általános hadkötelezettség alatt, 12 éves kortól 18-ig meg kell kezdeni az előkészítő katonai nevelést s a legszükségesebb általános katonai tudnivalóknak oktatását.

Amikor az iskoláinkba tanköteles 12—15 éves korú fiúgyermek heti négy órai katonai előképzésben részesül, a mezőgazdasági népiskolák három év alatt *élet-hivatásukra készítik elő* s úgy érzem, hogy a két nevelés között nekünk gazd. szaktanítóknak kapcsolatot kell találnunk s odahatni, hogy azok kiegészítsék egymást. A tanuló ifjúságot mi nemcsak azonos szakismeretekkel akarjuk ellátni, amelyeknek a birtokában könnyebben boldogul az életpályáján s jobb sorsot biztosíthat magának, de ezenfelül a társadalomnak jellemes, a hazának pedig értelmes és áldozatkész állampolgárokat szeretnénk nevelni. Nem mulhat el óra nevelés nélkül! Minden tantárgy tanítását szőjük át nevelői munkával. Naponta hányszor kell meggyőződünk tanulóinknak erkölcsi és jellembeli fogvatékosságáról s ugyanannyiszor adódik alkalom arra is, hogy őket a szeretet hangján, de ha kell szigorral, a helyes irányba neveljük.

A közismereti tárgyak tág teret nyújtanak a nevelői munkára. A *történelem és földrajz* órákon főképen az erős nemzeti érzést, az egymásra utaltság és összetartás nagy gondolatát, az önzetlen hazaszeretetet, a polgár jogait és kötelességeit, őseink, nagyjaink és vértanúink tiszteletét, példájuknak követését élesztjük és ápoljuk állandóan

ifjúságunk lelkében. Az *olvasás és olvasmánytárgyalásnál* már az anyagot is úgy válogassuk össze, hogy tanulóinkat a szülők, embertásaik, az állatok és növények szeretetére, takarékosagra, erkölcsös életre, áldozatkésziségre, egészséges és mértékletes életmódra, kötelességteljesítésre, előzetekenyiségre, jóságra stb. nevelhessük. Az *írás és fogalmazási órákon* a tisztaság, a rendszeret és csinosítást mellett nagyon fontos az önbizalomra és öntevékenységre való nevelés. A *számolás és mérés* tanításakor az értelem élesítése mellett az alapos, pontos munkára és életrevalóságra is nevelünk.

A *gazdasági tárgyak* minden órájának anyagánál a tárgyi cél mellett a nemkevesebb fontos nevelői célnak is ki kell domborodnia. A II. fiúosztályban a növénytermesztési órán a buzatermesztéséről tanítunk, a nevelői cél: a földműves munkájának megbecsülése. Azonban rámutatunk arra is, hogy a szülők milyen nehéz munkával keresik meg azt a kenyeret, melyet sok gyermek könnyen eltékozol (szemétkosárba dob, padban hagy stb.) Vagy a szarvasmarhatenyésztési órán, amikor a tejkezeléséről tanítunk, a tisztaság hangsúlyozása mellett a megbízhatóságot és a tisztességet — amellyel oly gyakran visszaélnek — is kiemeljük.

A *gyakorlati órákon még több alkalom nyílik a nevelésre*. A munka helyére való együttes bevonuláskor önfegyelmre, a szerszámok kiosztásakor, majd a munka végeztével azoknak gondos megtakarításával a rendszeretetre és a szerszámok kimélésére, a munka bemutatásával a helyes megfigyelésre, a munka végeztetésekor pedig a munkaszeretetetre és az eredményes munka örömeire nevelhetjük tanítványainkat.

A *háziipari tanfolyamoknak* nagy nevelőhatását is használjuk ki. A közös munka közelebb hozza a gyermeket társaihoz, egymás megértésére, egymás segítségére neveli őket. Fokozza bennük a szorgalmat, kitartást, a pontosságot, az öntevékenységet,

felkelti a vágyat a továbbképzésre és a tökéletesebb munka elérésére.

Végül egyes iskoláknál a tanulók felváltva rendszeresen tantermi és istálló-i ügyeletes szolgálatot tartanak, ezzel is igyekezzünk őket rendszeretetre, tisztaságra, pontosságra és munkamegosztásra nevelni.

Nevelői munkánk akkor lesz eredményes, ha az tanulóink értelembeli fejlődésének figyelembevételével történik. Tanítványaink abban a serdülőkorban vannak, amikor bennük erősebben kezd életrekelni

a függetlenségre való törekvés, az önérték és soknál bizony a makacsság és önfejűség. *Sokszor tapasztaljuk azonban, hogy erkölcsi kinövésük nyesegetéseinél egy-egy jól választott szeretetteljes intelligenciával vagy tanácsal többet érhetünk el, mint szigorú büntetések alkalmazásával.*

Iskoláinkban nemcsak gazdasági tudással felfegyverzett, de erkölcsükben megingathatatlan, nemzeti érzésükben öntudatosabb és jellemesebb gazdafiúkat és leányokat szeretnénk a hazának nevelni.

A tanító és az elemi népiskola a mezőgazdasági népoktatás szolgálatában

Magyarország agrárállam, ahol új gazdasági üzemek létesítéséről, minőségi termelésről és egész gazdálkodásunk átszervezéséről kell gondoskodnunk, ha nem akarunk lemaradni a világversenyben. Nincs tehát fontosabb feladat, mint kiemelkedni ebből a gazdasági krízisből, amely ugyan az utóbbi időben örvendetesen javuló emelkedést mutat. Ezt meg kell előzni tiszta erkölcsön felépülő komoly szakmunkával. Ép ezért tanult, komoly erőkre van szükség a hazának, akik a természettudományokon felépülő gazdasági tudományokat jól ismerik és haszonnal alkalmazni is képesek.

Lélekemelő feladat a természet törvényeit kutatni és azt a népek javára hasznosítani. Kívánatos, hogy a társadalom ilyen irányú munkája ne legyen kénytelen sehol sem nélkülözni a kellő szaktudással és látókörrrel bíró vezetést, ami egy szélesebb munkaközösségbe kapcsolódást jelent.

E feladatok megoldása elsősorban is azokra vár, akik a néphez közel állanak, akik legjobban a nép szívéhez vannak nőve, a magyar tanítóságra.

A tanító legjobban hozzá tud férközni a nép lelkéhez, ha más úton nem, a gyermek lelke útján. A gyermek oktatásával és

nevelésével nyerheti meg leghamarabb a felnőttek szeretetét. A tanító körül minden a megújulás folyamatát mutassa. A tanító munkája alig észrevehető kicsiny pontból indul ki és terjed minden irányban tágabb és tágabb köröket írva le.

Nehéz helyzet elé van állítva a tanító akkor, amikor feladatául tűzték ki a község vagy tanyavilág gazdátársadalmának egyesületbe való szervezését. A magyar gazdának egyesületbe való tömörítése egyike a legnehezebb feladatoknak, egyrészt mérhetetlen maradisága miatt, másrészt azért, mert életében már sokszor becsapták, félrevezették, hogy a legjobb tanácsokban, a legőszintébb jóindulatban is hamisságot lát, vagy legalább is kételkedik. A tanító mégis dolgozik, megszervezi a gazdaköröket, útmutatást ad az egyszerűbb dolgok elintézésére is, csak egy nagy hiány mutatkozik, a szakismeret. Sajnos eddig tanítóképzőnk bizonyos tekintetben hiányosan képezte ki a tanítóságot arra a nagy harcra, amelyet egész életen keresztül vív, hogy a tudatlan kisközségekben intelligens gazdát neveljen. Eddig a kikerült fiatal tanítót a kisközség tanította gazdálkodni, addig pedig, amíg a tanóság fordul a gazdához szaktanácsért, nem lesz a tanítónak mint gazdának tekintélye.

Örvendetes a javulás a tanítóképzésnél, ahol már külön foglalkoznak gazdasági szaktárgyakkal, úgy, hogy így megoldódik a feladat.

A magyar ember alaptermészete, hogy nem szeret kérdezni, ép ezért a tanító a kis illetmény földesekjén — bármilyen méretű legyen az — mintát mutatva önkénytelenül is felfigyelésre ösztökélje a gazdát. Mindenesetre az idősebbek megnyerése nehéz lesz, de van a tanító kezében egy fegyver, amely munkáját sikerre viheti, ez az iskola.

Megállapított elv az, hogy az elemi népiskola öncélú népiskola. Tehát hiába harcolnak a magasabb iskolák, mindegyik a maga számára hiába kíván az elemi iskolától előkészítést, ezt nem lehet, az öncél nem engedi. A gimnáziumok, más középiskolák megkivánják, hogy az elemi népiskola negyedik osztályát elvégzett tanuló kifogástalanul olvasson, a számolási alpműveletekkel teljesen tisztába legyen. Helyesírás, nyelvi magyarázat gyakorlati részét tökéletesen tudja alkalmazni, és így tovább, tehát minden tantárggyal szemben felállít bizonyos követelményeket. Pedig a négy elemi végzett tanuló a teljes elemi-képzés derekán áll. Most az a kérdés, van-e kívánalma a mezőgazdasági népiskolának, mint olyannak, ahova a gyermekek teljes elemi-képzés után jönnek. Tehát ha egyáltalán beszélhetünk arról, hogy az elemi iskola előkészít más tanulmányok végzésére, akkor feltétlen szem előtt kell tartanunk a mezőgazdasági népiskolát.

Az elemi iskola ötödik és hatodik osztályos tananyaga adja az előkészítést. Itt a tanuló bizonyos természettudományi — fizikai, növénytani, stb. — ismereteket sajátít el, amelyeket később alkalmazni is képes mezőgazdasági tanulmányai folytán. Tehát tisztában kell lenni a tanulónak — amikor a mezőgazdasági népiskolába iratkozik — pl. : , hogy mi az a hajszálcsövesség, ő ezt fizikai alapon tanulta ugyan, de tisztában van az alapelvvel, amit a mezőgazdasági népiskolában a talajismeret keretében tesz tudatossá. A baktériumok — bacillusok szerepe, mi okozza a bomlást?

A levegő szerepe a növény és állat légzésénél? A testek tulajdonságai? A víz szerepe a természetben, olvadás — fagyás? és még számos olyan kérdés, amire a mezőgazdasági népiskolai anyagot építeni lehet. Pl. : ha a talajalakulását tanulja a tanuló, illetve tanítja a tanító, feltétlenül alapul veszi, amit az elemi iskolában tanult. Mennyivel más az eredmény, ha a tanítást nem a víz halmazállapotának különbözőségével, a növényi és állati test felépítésével, az őskori leletek magyarázásával, a vulkánikus erők megértésével . . . stb. kell kezdeni, hanem ezeket alapul véve mindjárt rátérhetek a talaj ki-formálódására. Aztán talajművelésnél a kapálás, a tanuló mindjárt tudja, hogy a hajszálcsövességet elrontom és nem engedem elpárologni a talajban lévő nedvességet, tehát nem kell külön egységben felvenni (hisz erre nincs is idő), hogy mi a hajszálcsövesség és miért párolog el a nedvesség, hanem mindjárt a hajszálcsövesség elvét a gazdasági ismeretek szolgálatába állíthatom és a kapálásnál így a hajszálcsövesség elrontása, illetve a nedvesség megtakarítása mellé odavehetem a gyomirtás fontosságát, tehát tulajdonképeni egy egységet képező anyagot nem kell részletekben letárgyalnom. És így tovább minden kérdést boncolgatva okvetlen megtaláljuk a támaszt az elemi iskola tantervében. Természetesen ha azok a gyermek lelkében mélyen gyökeredzők, amit kiaknázva, új ismereteket ráépítve teljessé teszünk a gyermek lelkében.

Most már az a kérdés, hogy az olyan helységeken, ahol a lakosság főfoglalkozása a földhöz van kötve, jogos-e az a kívánalom, hogy az a földet művelő gazdagyerekek már az elemi iskolában megszeresse foglalkozását, megtanulja igazán csak az alapvető gyakorlati kérdéseket, hogy az életbe kikerülve hasznát vehesse, tehát már az elemiben ilyen irányban is életre nevelődjön.

A fa törzsének, koronájának kialakítását nem akkor végezzük, amikor az már hajlithatatlan erős fává nőtt, hanem amikor még fiatal a hajtás. Ezért neveljük még kicsiny korában a gyermeket. A gyermekeken keresztül próbálja a tanító a köztudatba beültetni azokat a szakirányú ismereteket,

amelyek ismeretlen feladatok a nép előtt, mert ez a mostani gyermek-generáció ha felnő, a tanítóját tekinti egyedüli szaktanácsadójának. A tanítónak viszont sokkal könnyebb az ilyen gazdákat, amelyek tanulmányaik folytán is, teljesen hozzájöttek, egyesületbe tömöríteni, vagy ilyenekkel szakköröket létesíteni.

Hogyan közelítheti meg a tanító a gyermekben keresztül az apát? Az elemi iskolai tantervben szerepel bizonyos fokig a gazdasági oktatás. A tanító ezt használja fel. Legjobban az marad meg a gyermek lelkében, amit maga is tapasztalt, átélt, megfigyelt. A gyermek kitűnő megfigyelő, különben is minden tantárgy tanításakor felhasználjuk a gyermeknek élt a készségét. Így a kisgyermek figyelmét irányítsuk a gazdálkodás felé. Megfigyeléseket végeztetek vele odahaza: Figyeljétek meg, hogy mit csinál édesapa reggel, amikor ti felkeltek? (mert apa már kora reggel dolgozik, a gyerek később kel fel), mit dolgozott, amikor az iskolából hazamentetek? Ez egy napi megfigyelés, másnap a gyerek örömmel ujságolja az édesapja előző napi munkáját, sőt azt is el fogja mondani, hogy hogyan csinálta, hisz a gyerek nagyon közlékeny. Következő alkalommal megkérdem, hogy mit mondott édesapja, mikor veti a búzát? (rozsot, tengerit, burgonyát stb.), tehát minden időszak növényét. A gyerek el fog dicsekedni vele, a másik, aki elfelejtette megkérdezni, másnap már ő is boldogan ujságolja, hogy a jövő héten ők is vetik és így tovább. Érdeklődöm szeptemberben, hogy felszántottak-e minden tarlót, készülnek-e már az őszi vetéshez. A gyermekek

szinte maguktól fogják ujságolni az otthon történeteket. Minden időszerű munka elvégzése előtt érdeklődöm a gyerektől, hogy elvégezték-e már pl. a permetezést, mivel permeteztek, ha nem végezték el nem fogom utasítani, hanem célzásokat teszek, hogy én már bizony elvégeztem és így és így csináltam, szinte eldicsekedek a gyermeknek, de ebben benne van már a munka elvégzésére az utmutatás.

Így sorbavesszük az egész évi gazdasági munkákat — természetesen a gyermek értelmi színvonalának megfelelően osztom be az anyagot. — A gyermek észre sem veszi, hogy tanult és a megfigyeléseket sem veszi kötelességszerűnek, az első megfigyelés után kezdi érdekelni, mert a tanítóbácsi vagy helyeselte, és ő erre büszke, hogy az ő apja jól csinálja, avagy akinek az apja nem jól csinálja (ezt a gyerekek nem szabad észrevenni) a tanító bácsi megüzeni, hogy emigy is próbálják meg. Így a gyerek a következő alkalommal örömmel ujságolja, hogy úgy tényleg jobb, ahogy a tanító bácsi mondta. A gyerek ezeket megtanulja és sohasem felejt el, mert az édesapjától tanulta és a tanító bácsi is helyeselte.

Ha ilyen módszerrel már az elemiben hozzákezdünk képezni a kis fiatal hajtást, amire megnő hajlíthatatlan szilárd fa lesz belőle.

Most már meg van a tanítónak az anyag a kisközségi képzéshez, megalapozhatja ifjú gazdákból a falu intelligens gazdátársadalmát. Dolgozzunk, bizzunk abban, hogy munkánkkal csak hazánk érdekeit szolgáljuk.

Kiskunhalas,

Szendy István.

Az új tanterv és bevezetése.

3.

(Géher Lajos közgyűlési értekezése.)

Tantervünkben ez az elgondolás, ez a valóság igen hiven jut kifejezésre s az Utasításban is hangoztatva lett, amikor szabad kezét ad az iskolának az anyag megválasztásában és megítélésében. Ez a szabadság a régi tantervben is megvolt, az újban is megmaradt s ezt okosan, célszerűen

és eredményesen kell minden iskolában és minden tanerőnek kihasználnia anélkül, hogy visszaélne vele.

A helyi tanmenet összeállításakor érvényesül e szabadság azzal, hogy a tanítási egységeket úgy választjuk ki, amint azok a mi helyi viszonyaink-

nak és követelményeinknek legjobban megfelelnek. Ezt tovább részleteznem talán szükségtelen is, mert az anyagkiválasztás sok szép példáját a legtöbb iskolában már láttam és élveztem is. Hiába volt a tantervbe felvéve pl.: a kecsketenyésztés, mégsem tanították, mert az egész községben egyetlen egy kecsketartó sem volt s ennek az állattenyésztési ágának ott jövője sem lehetett. Ezért a minden házban és tanyában, minden tanuló által üzött baromfitenyésztést tanították, pedig tanterv szerint nem volt pl. a fiúosztály anyaga.

Hasonlólag vagyunk minden gazdasági anyaggal. Egyik helyen pl. a szőlőművelés a fő, másik iskolában ez már csak harmadrendű anyag. Némi-lyik iskolában a juhtenyésztést, másikban a konyhakertészetet kell megrövidíteni és összevonni, mert ezeknek nagyobb helyi jelentősége nincs, míg a szomszédos iskolában már e tárgyak anyagát még a tantervnél is bővebben kívánatos tanítani, hogy a helyi érdekeknek és kívánalmaknak híven eleget tegyünk. Még a buza termesztés tanítása is más lesz és másnak is kell lennie minden iskolában a helyi adottságokhoz viszonyítva, ha oktatásunkat az új tantervhez és iskoláinktól megkövetelt helyi érdekekhez szabjuk. 53 iskolában, 53 féle helyi tanmenet, ugyanannyi anyagkiválasztás és rendezés, mindegyikben más- más részlet és sorrend szükséges, hogy tantervünk szellemében eredményeket érjünk el.

A gazdasági tárgyak és anyagok kiválasztásában tehát alapos körültekintéssel járunk el. Óráról-órára, tanítási egységről-egységre kell haladnunk, fontolgatnunk, mérlegelnünk a lényegest, a kevésbé fontosat, viszonyaink között az összevonható, esetleg az egészen kihagyandót. Már a közismereti tárgyak óraegységeiben könnyebb a helyzetünk, mert ezek általános és nemcsak helyi jelentőségű tudnivalók. Itt tehát sem a kihagyásoknak és összevonásoknak, sem pedig a bővítéseknek nincsen olyan tág tere.

A helyi tanmenet véleményezése és bírálata az új iskolafelügyelők hivatása. E téren a legnagyobb körültekintéssel kell eljárniok, a tanerőket és az iskolákat támogatniok, nehogy kicsinyeskedésekkel hátráltassák az új tanterv bevezetését, a helyi kívánalom kidomborítását és különösen az Utasításban és a kísérő rendeletben biztosított szabadságnak korlátozását.

Uj tantervünkből a helyi tantervünkbe bármily terjedelmű anyagot is vettünk fel, kötelesek vagyunk azt meg is tanítani, mert a helyi tanmenet betartása kötelező. Mivel pedig a tanterv és annak keretében felvett új tanítási egységek most még nem közismertek, több mint biztos, hogy tantervünket a tanév végével a tapasztalatok alapján felújítani és helyesbiteni fogjuk.

Kimondottan nevelői anyag megjelölés az új tantervben alig van, ezért a helyi tanmenetbe is kevés kerülhet ebből pontos meghatározásban. De minden közismereti és gazdasági óraegységben annál több, sőt igen gazdag rejtett nevelési anyag van és kínálkozik is kellő feldolgozásra. A nevelési részletek felvételével a helyi tanmenet nem is terhelhető meg, mert ez igen messze vezetne. A tantervben felsorolt nevelői kívánalomnak a tanítási vázlatokban van a helye és azokat itt kell óráról-órára és egységről-egységre felvennünk.

Ha tehát az eddigi tanítási vázlatunkban a tárgyi cél mindenkori megjelölése mellett fel-felvettünk nevelői célkitűzést is, ezentúl minden egyes tanítási vázlatunkban jelöljük meg a nevelői célt is, hogy az Utasításban felsorolt gazdag anyagot valóban elvégezhessük. Másképp ugyanis nem tudjuk megvalósítani a tanterv célkitűzéseit, a nyújtott tárgyi tudás értékét pedig nevelői részlet adása nélkül nagyon lecsökkentjük. Az új tanterv legfontosabb kívánalma és követelménye: a nevelés megoldása, tehát a helyesen összeállított tanítási vázlatban és annak célkitűzéseiben fog kidomborodni.

A régi tanterv 36 év alatt mozgalmas koron vezetett át bennünket. Békés, kedvező időben létesült, majd világháború, forradalom, kommun, megszállás, országcsönkítés következett. Az új tanterv vajjon mit ér meg? Milyen idők, viszonyok és körülmények között és meddig vezet, irányítja majd iskoláinkat? Senki sem tudja, de nem is sejti...

A régi tanterv mellett iskoláink kialakultak, megvalósultak, intézményünk állandósult, fejlődött. Az új tantervet is a szebb, a boldogabb jövő, a haladás és fejlődés reményében alkották és tették kötelezővé.

A gazdasági szaktanítói karon, egyesületünk tagjain, szorgalmukon, ügybuzgalmukon és törhetetlen akaratukon állott, hogy a régi tanterv meg-

valósult, életet, lelket kapott és szép hivatását teljesítette.

Az új tantervbe is életet, lelket, nekünk, státuslagoknak kell adni. A néma és holt betűk sokaságát a mi szorgalmunknak, munka és hivatás-szeretetünknek kell élővé, megvalósíthatóvá és hasznossá tenni.

Búcsúzva a régitől, lelkesen üdvözöljük az újat, mert hisszük, hogy egy szebb magyar jövő bekövetkezését, iskolánk fejlesztését és virágzását fogja eredményezni. Ennek elérésében Egyesüle-

tünk és minden tagja önzetlen buzgalommal és lelkesedéssel közreműködik.

Őszinte megnyugvással és örömmel vettük tehát régvárt új tantervünket és végezzük ennek alapján fokozott nevelői munkánkat, iskolánk helyi viszonyaihoz jobban igazodó tanításunkat, földművelő népünk ifjúságának jövő élethivatására való előkészítését. Az átmeneti évek nehézségei után pedig bizonyára élvezni is fogjuk a fejlődést, a tökéletesedés megnyugtató érzéseit és az új tanterv minden előnyét.

Adja Isten, hogy ez mielőbb bekövetkezzék!

H I R E K

— **Áthelyezés.** Béky Gabriella kiskunfélegyházi gazd. szaktanítónőt saját kérésére a vkm. Jászladyra helyezte át, Szilágyi Piroska jászladyi szaktanítónőt pedig Kiskunfélegyházára.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter úr Z. Szabó László túrkevei mezőgazdasági népiskolai igazgatót Mezőtúr és Túrkeve területére a gazdasági továbbképző iskolák felügyelőjévé nevezte ki.

— **A nemzetközi baromfikiállítás eredményei.** A novemberi nemzetközi baromfikiállításon iskolánk jelentős sikerrel szerepeltek ismét:

Csongrád pekingi kacsáival négy I. díjat; nemesített magyar luddal ugyancsak I. díjat; magyar kendermagos tyúkjával I. és III. díjat nyert.

Szeghalom vörös izlandjait I., II. és III. díjjal tüntették ki.

Cegléd I. díjat nyert pekingi kacsáival.

Békés magyar kendermagosokkal II. és III. díjat nyert.

Az országos pomológiai bizottság a **csongrádi** iskola által kiállított besztercei muskotály-szilváját két díjjal tüntette ki és még külön 10 és 30 pengős jutalomban részesítette.

— **Az Eötvös-Alap Önszegélyző és Családjóléti Osztálya** -- fillérek megtakarítása által a gyász fájdalmas óráiban nyújt anyagi segítséget!

— **A túrkevei mezőgazdasági népiskola** tantestület és tanulóifjúsága a „Magyar a magyarért” mozgalom céljaira 33 pengőt adományozott s azt a 66-os csekkszámán az illetékes helyre továbbította.

— **Lapunk engedélyezése.** A miniszterelnökség sajtóosztálya 20.995—1938. M. E. III. számú engedélykíráttal lapunkat a mai formájában továbbra is engedélyezte.

— **Igazgató Kartárs!** Legyen szabad szíves figyelmét felhívni a közgyűlés „repülő alap”-ra vonatkozó határozatának gyakorlati végrehajtására. Szekszárd, 1938. október 25-én. Kartársi tisztelettel: Pigniczky s. k. egyesületi elnök.

— **Emberi kötelességünk az Eötvös-Alap Önszegélyző és Családjóléti Osztályánál családunkról még életünkben gondoskodni!**

— **Ingyen balesetelleni képek iskolák és egyesületek részére.** A helyes közlekedésre s a balesetek megelőzésére oktató 40 képsorozatot s egy Légoltalmi Utmutatót díjtalanul kap bármely iskola, tanfolyam, egyesület, ha az Országos Közegészségi Egyesülettől (VIII. Eszterházy-u. 9.) levélben kéri s postaköltségre 40 fillér bélyeget mellékel. Oly iskolák részére, melyeknek tanulói eredeti balesetelleni rajzokat készítenek, 1.000 P értékű díjat tűzött ki az egyesület s a rajzok beküldésének határidejét a rendkívüli események miatt 1939. március 1-ig meghosszabbította.

— **Kellő időben gondoljunk hozzátartozóink jövőjére! Biztosítsuk magunkat az Eötvös-Alapnál!**

— **Vetőmagkiállítás és vásár Kolozsvárt.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet az 1939. évben is megrendezi Kolozsvárt a szokásos tavaszi vetőmagkiállítását és vásárját. A XV. vetőmagkiállítást február 23—27 napjain tartja meg az egyesület. A kiállítás állandóan fejlődik, évről-évrre értékesebb anyag kerül bemutatásra. Az egyesület az utóbbi években rendszeresítette a nemesített vetőmagvak vásárlását és utántermelését. Kb. 50 nemesített vetőmagvakat szaporító gazdasággal létesített megállapodásokat az egyesület és ezuton oldja meg a kisgazdák jobb vetőmagvakkal való ellátásának kérdését. A magyarországi növénynemesítő gazdaságok figyelmét felhívjuk erre az egészséges gondolatra, azzal a megjegyzéssel, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyleten keresztül meg lehetne kísérelni a romániai, illetve erdélyi növénynemesítő fióktelepek létesítését. Erre az új romániai törvény megadja a lehetőséget és az E. G. E. is minden bizonnyal kész örömmel fogja a kezdeményezést felkarolni és támogatni minden rendelkezésére álló eszközzel. Kivánatos volna azért, hogy az érdekelt magyar növénynemesítő gazdaságok érintkezésbe lépjenek az E. G. E.-vel (amelynek mai címe: Cluj Str. Regala 16.) és tájékoztatást kérjenek a lehetőségek és a terv keresztülvitelének módosításai felől. A február 26—27-i kiállítás kedvező alkalmat nyújt az érintkezés fonalának felvételére és kívánatos volna, hogy a növénynemesítők minél nagyobb számban vegyenek részt az E. G. E. kiállításán. Tudomásunk szerint az E. G. E. felkérte az Országos Mezőgazdasági Kamarát és a Növénynemesítők Országos Szövetségét, hogy a kiállításra küldendő anyagot gyűjtenék össze hivatalos helyiségükben, hogy onnan történjék egyszerre intézkedés az összes magvak leszállítására. (A kolozsvári gazd. egyesület felkérésére közöljük és az érdeklődőknek bővebb felvilágosítást adunk. Szerk.)

— **A turkevei mezőgazdasági népiskola tantestülete és Ifjúsági Gazdaköre december 6.-án a Kormányzó Ur nevenapján felemelően szép Miklós-napi ünnepélyt rendezett. Jelen voltak az ünnepségen dr. Györffy Kálmán polgármesterrel az élen a város vezető tisztviselői, Kiss István pénzügyi főtanácsossal, iskolaszéki elnökkel az élen az**

iskolaszéki tagok. A fellobogózott, fenyőgalyakkal feldíszített tantermet zsufolásig megtöltötte az érdeklődő szülőknek a tömege. Az ünnepélyt nagyobbára az újonnan alakult fiatal egyesület, az Ifjúsági Gazdakör lelkes tanulóerege rendezte, tanújelét adva életrevalóságának és akaraterejének. Az ünnepély műsorában szavatok, énekkari számok, szavalókórus szerepeltek. A szavalókórus igen hatásosan adta elő a „Hol vagy Horthy Miklós“ c. jelenetet. Az ünnepi beszédet L. Szabó Imre gazd. szaktanító mondta.

— **Aki az Eötvös-Alap Önszegélyző és Családjóléti Osztályába belép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodott, hanem sok tanító-özvegy és árva könnyeit is letörli.**

— **A Búvár** decemberi számában Endre Ferenc a Karácsony népszokásainak szenteli időszerű tanulmányát. Nemes Suhay Imre Kemál pasa Törökországáról, Mihelics Vid az új Portugáliáról ír. Ács Tivadar egy elfelejtett magyar Afrika-utazó, nagyszalutnyai Fischer Lajos báró emlékét eleveníti fel. Faragó Ferenc, Makara György és Zombory László orvostudományi vonatkozású cikkei a védőoltással, a maláriával, a legnépszerűbb gyógyszerekkel foglalkoznak. Gimesi Nándor a virágpor keletkezését fényképezte le, Gebhardt Antal a mélytenger parazitáiról rajzol figyelemreméltó képet, Tasnádi-Kubacska András a természettudomány mitológiai gyökereit tárja fel. Bartók Imre a Nobel-díjas Enrico Ferminek az atomfizika terén végzett kutatásairól számol be. Kecő István cikke arra a kérdésre felel: miképpen működik a világpiac? Wellisch Ferenc az alumínium diadalutját, Natter-Nád Miksa a bab művelődéstörténeti vonatkozásait ismerteti, Cs. Sebestyén Károly jövevényiszavainak egyik csoportjából a honfoglaló magyarok életmódjára következtet. Az érdekes cikkek sorát rengeteg fénykép, szemléltető ábra, térképvázlat és tudományos hír kíséri. A Búvár szellemi sportja most is tudományos fejtörővel szórakoztatja az olvasót.

— **Az Eötvös-Alap Önszegélyző és Családjóléti Osztályába való belépés által idejében mentesítsük szeretteinket a súlyosabb anyagi gondoktól.**

— **A 48 milliós ukrán állam és a magyar mezőgazdaság.** A Falu-Gazdaszövetség december 18-án, vasárnap tartotta közgyűlését Szent István szülővárosában, Esztergomban, ez alkalommal is-

mét vidéken, hogy ilyen módon is kifejezésre juttassa a földművelő néphez való tartozását. A közgyűlésen 1050 község, 850 falusi hitelszövetkezet és 550 Hangyaszövetkezet képviselőin kívül megjelent Radocsay László főispán, Frey Vilmos alispán és Clatz Gyula polgármester; a földművelésügyi minisztert Tomcsányi Gyula miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztert Kovács Aladár miniszteri osztálytanácsos, a Szövetkezetek Szövetségét Schandl Károly elnök, m. kir. titkos tanácsos, az Országos Mezőgazdasági Kamarát Halács Ágoston h. igazgató képviselte. Jelen voltak továbbá Csizmadia András, Krúdy Ferenc és Plósz István országgyűlési képviselők; a szövetkezeti és agrár közélet számos kitűnősége; a visszacsatolt Felvidék agrártársadalmának kiküldöttei; Esztergom és környékének gazdaközönsége, végül a Falu-Gazdaszövetség elnöksége és tisztviselőikara teljes számban. A közgyűlést a Katholikus Legényegylet nagytermében Mayer János elnök nyitotta meg. Beszédében erőteljes szavakkal követelte a falusi nép kívánságainak gyors és maradéknélküli teljesítését, mert végre is el kell jutnunk oda, hogy éhezőt és koldust ne lássunk magyar fajtestvéreink között. Az új honfoglalás és visszaszerzés küszöbén ez az előfeltétele annak, hogy kifejleszthessük a nemzetben a fanatikus hitet, tettrekész elszántságot és önfeláldozó munkát. Mayer János lelkes tapssal fogadott beszéde végén meleg szeretettel köszöntötte a felvidéki magyarság kiküldötteit, majd a hatóságok és intézmények képviselői üdvözölték a Szövetséget. Ezután dr. Teölgys István igazgató előterjesztette az 1937. évi működésről szóló jelentést, amely teljes részletességgel ismerteti azt a széleskörű munkásságot, amelyet a Szövetség kulturális, szociális és gazdasági téren kifejtett. Különösen élénk tetszést aratott a jelentésnek az a része, amely megállapítja, hogy a Falu-Gazdaszövetség táborában az ország lakosságának több, mint fele helyet foglal. Az évi jelentés ismertetése után Schandl Károly dr. szólalt fel és bejelentette, hogy az agrárszövetkezetek a jövőben még erőteljesebb mértékben fogják támogatni a Szövetséget. A továbbiak során rámutatott arra is, hogy Európa a 48 milliós ukrán állam megteremtésének tervével kapcsolatban újabb agrárválság előtt áll. A kormánynak tehát kellő időben új piacokról kell gondoskodnia, a termelő gazdának pedig fokoznia a termelés minőségét. Ha mindez megtörténik, úgy a magyar gazda nyugalommal nézhet az események alakulása felé. Végül

sürgette a házhelyakció kiterjesztését a falvakon és a mezőgazdasági szakiskolák szaporítását. A lelkes tapssal fogadott beszéd után Erős István a helyi Faluszövetség elnöke köszöntötte a Szövetséget, majd Ács István szentgyörgyemezei gazda a Szövetség közbenjárását kérte a rézgálic árának csökkentése érdekében. Mayer János elnök közölte, hogy az árkormánybiztosság jövő évre a rézgálic métermázsánkénti árát 10 pengővel csökkenteni fogja.

— **Támogassuk a tanítói egyetemes gazdasági és szociális törekvéseket! Lépünk be mindnyájan az Eötvös-Alap Önszegélyző és Családjóléti Osztályába!**

Szerkesztő postája

Boldog új esztendőt kíván a szerkesztőség lapunk minden olvasójának!

M. I. Debrecen I. Lelkes elgondolásod kedvesen hatott reánk annál is inkább, mert felhívásunkra csak ketten reagáltak. Jó volna azonban azt egy kisebb cikk keretében közreadni, hátha sürüvéru társaságunk jobban megmozdulna. Írást köszönjük és a további összeköttetés reményében üdvözlötet küldünk.

M. S. Debrecen II. A fehérhollók között Te vagy a második és utolsó is. Az élet savanyító hatása kétségbeejtő! Valahol nagy hibák lehetnek! A felrázás körüli leleményességünk véget ért, sikertelen volt, vagy talán hibás is.

Ismertetendő Iskolák! Az iskoláink ismeretébenél követett sorrend teljesen egyezik a magyar ABC-vel. Az unalmassá, de egyuttal céltalanná is vált előzetes figyelmeztetéseinket elhagytuk. Az érdeklődés hiánya úgy látszik nem csak a közügyeknél mutatkozik, de átcsap az egyénire is. A „megfeledeztem“ és „nem értem rá“ stb. kissé furcsa, de biztos kép alkotását teszi lehetővé. A jövőben már nem figyelmeztetünk a következősenkit semmiféle formában. Kérjük tehát az ismeretést érdeklődéssel kíséni és a leírásokat, képeket vagy esetleges kliséket 20.-ára megküldeni.

Vesszősi József nyomdai műintézet

Kiskunfélegyháza, 1939—1895.